

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dítele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu trilanu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte stodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Catra unu ablegatu díetale.

Spune-mi, spune-mi, frate *Mitre*: cine óre te-a nascutu,
Si la sinulu seu celu dulce, cine óre te-a crescutu,
Cine-ti dede tie óre mundre ranguri si onóre,
Si pastrase pentru tine multa stima si amóre?!

Vedi, — acésta dulce maica, dragu Mitrutiu alu meu,
E natiunea romanésca, dícu pe Domnedieu. —
Ea te scóse d'in-ntunerecu, si lucru ciudatu,
Mai in urma te facuse chiaru si ablegatu.

Ablegatu, ca sa ii aperi drepturile sante,
Cà-ci tu, Mitre, frate Mitre, jorasí pr'in cuvinte,
Cà la casu candu te-ar' alege ablegatu díetalu, —
Vei sa aperi curagiosu „programulu natiunalu“.

* * *

Nu trecura trei ani inse, Mitre sufletiele!
Pon' lasasi programulu nostru. si pe mam'a 'ngele,
Tu in locu de dreptu romanu — o vorba amara —,
Aperi supremati'a si fal'a magiara.

— Si ce sórte-afurisita, candu iai istori'a a mana,
Dici, cà acésta tíera numai ungurii-o tienura,
Ei o scósera d'in rele, ei o scóse d'in amaru, —
Si romanii la acestea cà-su ca-a cincea róta 'n caru!

Fi done! dér' obraznici'a acéi inea nu ti se curma,
Tu mersesi si mai de parte in dítele de pe urma;
Cà-ci pre cei cari apartienu programei nationali,
Tu díse- si cà-su „ultraisti“, si-au scopuri infernali!

* * *

Dér' destulu, destulu, atát'a, celelalte le lasàmú;
Fii sanetosu, frate, Mitre cà noi nu te blastemàmú.
Scimu cà tu ti-ai gátitu calea pentr' unu postu pe venitoriu,
Dér' natiunea nu te uita, cà i-ai fostu unu vendiatoriu!!!

Ce-va d'in „Talmudulu“ ovreiescu.

Noe si vi'a sa.

Candu Noe plantá vi'a, díavolulu veni la elu si-i
díse: „Ce faci a-colo?“

— Plantezu o via, — fú respunsulu lui Noe. —

— „Si care este utilitatea unei vie?“

— Fructulu seu de curendu culesu, séu uscatu,
— respunse Noe — este dulce si bunu; vinulu ce se
face d'in struguri inveselesce anim'a omului.

— „Sà lucramu in tovarasia,“ — díse díavolulu.

— Priimescu, — respunse Noe. —

Asiè dér' ce facú díavolulu? merse de gasi unu
mnelu, unu pulu de leu, unu porcu si o maimuti'a, —
le sugrumà pe locu, si udà pamentulu cu sangele loru
amestecatu. De acea, déca omulu mananca fructulu
viei: este dulce si bunu ca mnelulu; déca bea vinu:
físi inchipue, cà este leu; dér' nenorocire i se intempla,
déca be in síru: devine grosieru, gretiosu si uritiosu
ca porculu; ér' déca se imbéta: lerbaesce si se strimba
ca maimuti'a.

O propunere catra díet'a tierii ungueresci.

De óra-ce corpulu legiutoriu alu tierii ungueresci, cas'a
representantiloru si cas'a boeriloru au emancipatu seculu
femeiescu pr'in articulu de lege XXIII. d'in anulu 187 $\frac{3}{4}$
in atát'a, ca déca o féta minoréna, aflatória sub potestatea
parintésca, ori sub tutela, pasiesce la casatoria: „ipso facto“
devine majorena, si scapata de sub potestatea parintésca,
séu tutela; remanendu si in casu de divortiare, ori remasa
ca veduva, totu majorena; fiindu inse cà precandu acést'a
lege emancipa pre genulu femeiescu numai si lasa pre
barbatii, cari se casatorescu in etatea minoréna, totu sub pa-
rior potestate, séu tutela, — unu lucru fórte dediositoriu pen-
tru genulu barbatescu, care la noi este cu multu mai desvoltatu
decátu celu femeiescu, „Gur'a Satului“ se róga de marit'a díe-
ta, sà mai faca o lege cu unu singuru §. care sa sune:

Tinerii minoreni de genulu barbatescu casatorindu-se, de-
vinu „ipso facto“, ca-si muierile loru, majoreni pentru totu
deun'a.

LUPTATI, PENTRU DOMNEDIEU! . . .

Nu mai este indoiéla: langed'a coruptiune
Adi sfesie cu turbare sinulu tierei Romanesci,
In câtu omúlu sí femeí'a nu mai au ambitiune,
Nu mai au neci o rusine, neci moravuri omenesci!

Colo, susu, vedi cum rinjesce iasmele de la potere,
Conspirandu la intunerecu chiaru in contr'a tierei loru;
D'in-colo, stupiditatea, inertí'a, nesimtirea, la o grós-
nica dorere

Vedi cum ducu in fug'a mare pe sermanulu de poporu!.

Educati'a straina, ucigasia, destramata,
Ce se dá societatiei, de unu tempu indelungatu!
E profetulu ce ne spune, cu o voce desperata,
Calea de putreditiune pe care ne-am aventatu:

Pr'in gradini, pe trotuare sí pr'in locuri uritióse
Nu vedeti cum dau nevala copii, femei sí barbati?
Nu vedeti cum perdu d'in animi sentimentele frumóse?
Nu-e vedeti cum se transforma in stupidi, in enervati?

Séu a-colo e virtutea? a-colo e fericirea,
Ce doresce ca sa guste fie-care moritoru?
A-colo onestitatea isi restacia stralucirea?
A-colo moralitatea dá saruturi de amoru?

Nu!... acolo este vecinicu loculu de nefericire;
D'a-colo coruptiunea secera mereu, cumplitu,
Si teresce cu crudime pe calea ei de peire,
Suflete nevinovate ce se perdu necontentu!

Au famili'a romana, n'aru gasi alta distrare
Decátu bendu tempirea mintiei pr'in gradinele nem-
ticesci?

Au voiesce ea sa cadia in complecta desfrenare
Sa se stinga caracterulu natiunei romanesci?

Oh! e trista, e funesta, asta educatiune,
Caci adi sentiurile nobili incepura a pali,
Si a-poi corpurile, maine, pline de putreditiune,
Mórtea cu ghiar'a i trufasie, de siguru le va rapí!

Lacremile curgu d'in sufletu doreróse, ardietóre!
Animile suntu strivite d'unu suspinu amaru, si greu!...
Oh! parinti, ómeni de bine, famili'a vóstra móre!
Fiti romani cu barbatia!.. luptati, pentru Domnedeu!..

(Dupa Gimp.)

Coeris.

CONCURSU.

Pentru parochi'a de clas'a a trei'a d'in comun'a
Siól'a, trecuta la neunire, in scaunulu Mediasului se
escrie pr'in vener. consistoriu archidiececanu concursu
pone in 1-a Septemvre, anulu curinte.

Emolumintele:

1. Stol'a suata in tractu.
2. Dela 37. familii câte dóue díle de lucrú.
3. Cortelu liberu, o gradina de legumi, si pomii,
precumu si erb'a d'in cimiteriu.

„Telegrafulu Rom. Nrulu 62.“

„Gur'a Satului“ cunoscendu impreguirarile, nu póte sa nu
faca interpelatiune catra maritulu consistoriu archidiececanu
d'in Sibiu:

1.) Cã cumu acel'a póte eschide concursu pentru o pa-
rochia, care n'a garantatu léf'a parocului dupa prescisele legéi?
2. Cugeta ven. acel'a consistoriu, cã paroculu d'in Siól'a
vá potè trai numai cu legumi, pómele si erb'a de pro mor-
mintii cimiteriului d'in Siól'a, cã-ci dílele de lucru nu le
póte intrebuintiá si stol'a é nula?

3. Putè-va corespunde paroculu d'in Siól'a greiei lui vo-
catiuni preotiesci si crestinesci, pre lunga ecuivalentalu de
susu, cu omenia?

4. Fostu-a necesitate absoluta d'a se escrie concursu
pentru acést'a mica parochia, ori numai trecerea la neunire
este singurulu motivu?

Acést'a interpelatiune o recomandu cu tóta caldur'a si-
nodului venitoriu archidiececanu, fiindu-cã concursulu d'in ces-
tiune tientesce la regrasarea nóstra.

Un'a Alt'a.

(Dialogu între unu tata si fiulu seu.)

— Ei Niculae, vedi câtu am cheltuitu cu tine,
speru inse cã acum in vacantia vei lucrá ceva, ca sa
treci esamenulu de bacalaureatu in sesiunea de la
Septemvre.

— Oh! tata! . . .

— Ce?

— D-ta scii, cã de câtu-va tempu se schimba
mereu program'a de bacalaueratu.

— Da: ei bine!

— Inainte de a me dori sa trecu esamenulu
de bacalaureatu, ai trebui sa astepti ca sa se adopte
unu sistemu definitivu.

— Si cam câtu tempu sa asteptu?

— Cam la vre-o dóue-deci de ani.

O alsaciana se spovedea:

— Parinte, amu comisu unu mare pecatu.

— Sa audimu!

— Nu voiu cutediá neci-o-data: pecatulu este
pré mare!

— Si spune o data.

— Am luatú de barbatu pe un Prusianu.

— Fét'a mea, pastrédia-lu: acést'a va fi pedéps'a ta.

(La judele de instructiune.) — Dici cã n'ai mai fostu
condamnatu neci-o-data.

— Joru D-le judecatoru, cã sum nevinovatu ca
copilulu ce se nasce.

— Minti: iti am aci dosarulu, ai mai fostu
osenditu de 5 ori.

— Va asiguru cã . . .

— Taci; minti! response judele maniosu.

— O! D-le, response prevenitulú; on. D-vóstre
predecesoru avea maniere multu mai afabile.

(Conditiumile unei bucatarese.) — D. B... cauta
o bucatarésa. Unu amicu i trimite un'a. B..., care
e fórté lacomu, ii príimesce tóte conditiumile, si se
pregatesce a-i dá arvuna. De-o-data femea i díce:

— A! me ertati D-le, dér' trebuie sa mi pro-
miteti, cã nu veti avea mai multu de 2 copii, cã-ci
nu-i potú suferi.

[O causa de placere.] — R. . . traiesce bine cu o multime de cochete la moda. In ajunulu S-tei Mari'a unu amicu lu intelnesc la gara:

— Pleci? ii dise amicul.

— Tocmai este momentulu oportunu, respunse

R. . . Mane e S-ta Maria, si trebue sa facu vre-o 65 de felicitatiuni.

[Ce iute trece timpulu.] — Era vorba de unu condamnatu scapatu dupa 5 luni d'in inchisore.

— La cati ani a fostu osenditu? intrebá S. . .

— La 20 de ani, i se respunse.

— Doue-deci de ani! murmurá S. . . ganditoru. Ce iute trece tempulu!

Magazinulu lui „Gur'a Satului“.

Lucru vechiu este, cá diurnalele d'in Roman'a libera ni vinu adresate totu astu-feliu:

On. Redactii
Gura-Satului

Aradu.
(Transilvani'a.)

Era dilele aceste priimiramu dela unu functionariu publicu, inteliginte mai superioru si barbatu de litere d'in Transilvani'a o epistola cu urmatória adresa:

Stimatului Domnu

M. B. Stanescu advocatu prov.

in Aradu.

(Banatu.)

— Sa fia ore betulu Aradu in geografia si intre romani unu punctu atatu de neinsemnatu, incatu neci publicistii chiaru sa nu o scie, cá elu nu se afla neci in Transilvani'a, neci in Banatu, ci in Ungari'a?

— Nu se póte; alt'a a sa fia caus'a adeverata, dér' pentru ast'a data n'o scótemu d'in gura!

Redactorele dela acestu diurnale are unu feliu de scrisore marisóra si tocmai pentru acea bine legibile.

In 5. septembrie cur. insu-si da o depesía la Aradu, spre a se inaintá la Curticiu, o comuna mare romana, si prim'a statiune dela Aradu. Se intielege déra, cá depesía a fostu scrisa bine, curatu si pré usóru de cetitu.

Cu tóte aceste acea depesía astu-feliu fuse comunicata dela Aradu:

Domnului Georgiu Radnyánu

Kurtics

De-canu ati Potutu aula pr. altulu priim scu-
cum tria mane la 6. pl. camu.

Stanescu.

Betulu adresatu, priimindu acést'a depesía in limba paserésca, cu toti casanii si óspetii sei, si cu toti carturarii d'in satu, spartu-si-au vre o dóue ore capulu, ca sa o ghicésca, ce vre sa dica; dér' cine, mam'a cióreloru, o ar' fi potutu descrifa?!

Singuru vestitulu orientalistu magiaru-ovreu Arminu Vámbéry, care pretinde a sci — d'in carte. . . . tóte limbele tataresci, mongolesei, capu-canesci sel. d'in Asi'a, inca ar fi mancatu o mare rusine, de era invitatu ca dragomanu ad-hoc.

Ca inse sa nu causamu doreri de capu lectoriloru nostri cu deslegarea enigmei de susu, lasamu sa urmeze a-ci si originalulu, de pe care ea fuse decopiata, si acel'a este:

Domnului Georgiu Radnénu

Kurtics.

Déca nu ati potutu aflá pre altulu: priimescu cumet'a. Mane la 6. plecamu.

Stanescu.

Dér' sa vi mai spunemu un'a.

— Sciti cine a fostu oficialulu dela oficiulu telegraficu, care a priimitu si a facutu depesiarea?

— Unu domnu care se chiama Vitielu!

Bagu-sém'a de aceea nu s'a inaintatu depesía in o limba omenésca.

— Ei bine, acum o intielegemu, inse nu potemu pricepe pre einstitulu guvernii, cumu de vine a aplicá in postulu telegraficu de a-cilea pre unu Vitielu, candu elu nu intielege limb'a nóstra, si noi nu intielegemu pre a lui cea de Vitielu.

Pentru ca sa faca dóra confusiuni si daune publicului si statului?! Sén dóra suntemu noi osenditi pentru multele pecate nationali a le nóstre a platí dari mari si a nu ne potè servi ominesce de servitiele telegrafice?!

Alu dracului lucru!

Altu-cumu suntemu dejá dedati cu confusinnile babilonice de sub acestu regimu costisionale.

Colti de Dinti.

Inscenatoriulu „infratirei“ de la Brasóvu, fratele de cruce a lui Burta-verde, hiresiulu inspectoru de scóle d'in cottulu Uniadorei, Mari'a Sa Lajcsi de Réthy, neobositulu archeologu, care lunile trecute a descoperitu, cá toti romanii de pe tiér'a Hatiegului sunt de origine ungarésca (afore de cei gusieti), e in mare perplexitate de scóli comunale, si d'in ast'a pricina umbla di'a nóptea colindandu pe la ministri unguresci dupa bani. Ei dér' firesce ministrii unguresci inca abié au sa-si faca loru siesi palate, necum sa mai deie inca si Mariei Sale L. de Réthy, atunci candu in Dev'a tóte confesiunile si-au scólie loru bine organizate.

In fine obositu de colindárele cele multe, Mari'a Sa inscená la Dev'a mai eri alalta eri unu svatu, sperandu, cá dóra dóra va potè isbuti cu ceva, celu pocinu catu sa-si póta face unu picutiu de renume. Dér'. . . . svatulu, mai ca tóte svaturile uniadoreniloru, degenerá in svada si paci sa se ia cu toti de capu.

Dupa finirea svatului babilonicu, dlu. Mari'a Sa nu mai póte dormi nopti intregi, de grigea; cá ore acuma unde voru umblá la scóla pruncii cei mici d'in léganu si purdei cei multi de tigani d'in capital'a nemnisiloru? —

ANUNCIU.

Spre sciintia și întocmai urmare, aducem la publică a cunoștinței a inteligenței române din Sebeșiu, precum și locului unui deputat dietale din Cercul Sebeșului a venit în vacanță, și nău a alege câtă de curendu se va face. — Informațiuni mai de aproape la subscribul:

Moses Grünwald,
mekleru in Pest'a.

TAND'A și MAND'A.

M. Aoa Dómne, ao, și vaiu.
T. Dér' ce e, mòi Mando, pentru numele lui Domnedieu?!

M. Of, of of, și éra of!
T. Dér' spune-mi odata: ce e cu tine.
M. Reu; du-te iute dupa rachiul cu canforu și
T. Cà-ci?
M. Mi-am sclintitu petiorulu aoa petiorulu meu; -- draculu indeseșe in elu!
T. Cumu asiè?
M. Asiè bine.
T. Ba, binele dracului,
M. En dute in colo; nu te întiepti, cà dóra asiè e verb'a romanului.
T. Ai dreptu. D'apoi, d'apoi? Ai calcatu in ce-va urma rea?
M. Asiè! De unde și pone unde? Cà dóra nu-su eu flacàu, sà mai amble cine-va a-mi pune urma rea! . . .
T. A-poi cumu déra?
M. Aoa. — — — No casca-ti gur'a și asculta sulhuiatul. —

Mi-am pusu in gandu, sà me ducu la viia, cà sà vedu, dupa gerulu de asta primavéra cati struguri voi sà am anulu acést'a. Și me pune draculu, de nu me suiu in „Vai-vai,” ca, vedi tu mai drace, sà-mi remana pituiul'a pe rachiul, ci am luat-o pe diosu catra drumulu de feru, pe drumulu celu de pétra, dér' cu grige, cà scii tu bine, câtă de prepaditu e drumulu acel'a, de mai prepaditu nu pòte sà fia neci in oraséle sasesci. Candu de o-data vedu o pasere sborandu a-supr'a capului meu. Eu gandindu cà e *friptă gat'a și vre sà-mi cadia in gura*, — nu sà stau locului, prostulu de mine, ci fiindu-cà si ea sborá înainte, mergu mai departe, uitandu-me la ea cu gur'a cascat'a; și éta, fuse in césu reu, cà poticni pr'ntre petrele cele rele intr'unu gropanu mai pone in bràu, și-mi sclintii petiorulu reu. Fire-ar afurisitu și asiè drumu de pétra. Mài, mòi, sà o patiescu eu asiè pe drumulu mare, di'a la amédi! . . .
Si éta-me; cà remasei și de „colomotivu.”

T. E uita, uita!
M. Asiè, Dieu, a-cí!

T. No dér' mangae-te, frate Mando, cà si alti au mai patitu-o asiè. Sà am eu, mòi, numai atati'a zloti, câtă cai au sciopitu, și câte „tarabontie” — scii tu de cele — „domnesci” s'au ruptu pe proclétulu celu de drumu de orasiu, drace-mi-te!

M. Ba eu ast'a nu-o lasu o-data cu capulu, scii tu aceea: o-data cu capulu! Numai sà-mi tréca o léca de petioru, a poi in data me ducu la cas'a orasiului, chiaru si sciopatandu, ca sà întrebu pe domni: de ce platimu noi asiè port a mare la orasiu și neci drumuri mai de dai Dómne sà nu avemu?! . . . Ascepte numai ei!

T. Nu te frementá asiè tare, mai Mando, cà vine „imperatulu”!

M. A-poi? ce-e de aceea?

T. A-poi fi va bine. Scii tu, Mando, acum vre-o duoi ani, candu veni imparatulu la *Aradu*, cumu au tocmitu domni drumulu celu dela „masina,” câtă gandeai cà-e linsu, dér' de atunci éra s'au stricatu, și bagu-sém'a n'au avutu pentru cine sà-lu mai chichésca. Dér' acum' fiindu-cà se aude, cà inaltiatulu „imperatu” pe cea luna éra a sà vina la noi, sà ne mai véda: domni dela orasiu s'au și apucatu in ruptulu capului sa faca drùmurile, tóte de oru fi cumu-e més'a. Haru Domnului!

M. *O de l'ar aduce Domnedieu pre inaltiatu imperatu la Aradu totu anulu câte o-data!!!*

[S.]

T. Ce credi, Mando, déca unu candidatu de metropolitu romanu, serbatoresce a renunciatu la demnitatea de metropolitu, d'in espresulu motivu, cà nu e capace de acést'a demnitate, mai pòte ére acést'a compete vr'o data in viéti'a sa la acestu postu ierarhieu?

M. Pòte compete, cà-ci își revóca resigratiunea facuta. Casu de precedintia e acelu deputatu cu reversulu datu alege-toriloru și a-poi cu totul ignoratu.

T. Frumósa morala mai propoveduesci tu.

M. Lasa-me in corbi, sà me mance cu moral'a-ti cu totu.

T. Serbus! Serbus! frate Mando. Unde, unde asiè gaitu de drumu?

M. Am solia providentiala și bine remuneranda.

T. Ce? Dóra voi capetá vr'o subventiune, spre a ti potè tipari numele cu litere mari și a te descrie și laudá in foi'a ta propria, cà câtă si ce omu mare esci? . . .

M. Ei nu face alusiuni de aceste, cà dóra eu n'am votatu pensunarea honvediloru. . . .

T. A-poi bine, bine. . . spune-mi déra unde te-gati?

M. La cortesitu de metropolitu romanescu.

T. Și én sà te audu, pentru cine?

M. Pentru cine, déca nu pentru Draguti'a! . . .

T. Ah! Nu se potè. Tu glumesci. D'a-poi cà dóra voi sti fostu nimici de imòrte.

M. Da, da, inse, vedi. . .

T. Dóra s'a mai indreptatu?

M. Asiè se aude, si. . . a-poi. . . dér' mai vertosu. . .

T. Ce mai vertosu?

M. D'a-poi vedi, remana verb'a intre noi, ni-am impe-catu, cà Pr. S. S. mi-a promis, cà éra va dá vr'unu stipendiu la unulu d'intre copiii mei.

M. Ei, a-poi atunci cortesiesce grosu. . .

T. Da ére *Baba-Tivlu* ce-a cautatu éra in cas'a magnatiloru d'in Pute-a Pesce?

M. Desigur potcòve pentru cai morti.

T. Si ce l'a indemnatu ére ca sà mai faca éra politica? . . .

M. Ce prostu esci, — d'a-poi nu scii tu, cà astu-féliu de politici, trebue sà arete d'in candu in candu stapaniloru, cà nu redi in cinste osulu capetatu.

Publicatiuni serióse.

Procesulu de pressa contra Gur'a Satului.

Onorabilulu nostru publicu cetitoriu are deja enosciantia, cà Dlu Franciscu Koós, directoru la preparandi'a de statu de la Sigetulu-marmatiei, a intentatu procesu de pressa contra „Gur'a Satului“ pentru unu articlu aparutu in Nr. 15 a. c.

In urm'a investigatiunei facute mai lunile trecute constatandu-se, cà autorulu articolului d'in cestiune este Dlu Franciscu Hosu Longinu, candidatu de advocatu in Aradu, pertractarea publica s'a si pusu pe d'ia 19 Sept. st. n. D'in cause justificate inse pertractarea s'a amenatu pe 26 Sept. st. n. a. c.

Fiindu-cà dera acestu procesu mediatu interesedia si pe on. nostru publicu cetitoriu, deschidemu o rubrica singuru pentru de a poté relatá neintreruptu si despre intregu decursulu acestui procesu.

Asiè dera lasamu sà urmedie indata incus'a in traductiune romana.

Pr. 22/1874.

Nr. 10.
pr. de pr.

Onorabilului dnu **Iuliu Avarffy**, ca jude investigatoriu in cause de pressa

in *Aradu*.

Incus'a lui

Franciscu Koós direttore la preparandi'a de statu d'in Sigetulu-marmatiei,

contra

Dlui **Franciscu Hosszu Longinu** locuitoriu in Zamu

pentru articolulu calumniatoriu aparutu in „**Gur'a Satului**“ Nr. 15 a. c.

presentata pr'in

Vilhelmu Kunfalvy, m p.

avocatu.

cu acclusulu de sub
A. in 2 esemplarie.

Onoratu Tribunalu regescu!

si

Onoratu Juriu!

In urmarea provocarii dlui jude investigatoriu, ad Nr. 3/1874, am onóre a-mi presentá incus'a in urmatóriele:

In diariulu umoristicu „*Gur'a Satului*“ d'in Aradu, Nr. 15 a. c. a aparutu unu articlu anonimu, sub titlulu: „**Histori'a valachiloru**“

— Fabricata si cioplita de Franciscu Koós — care la inceputu suna astu-feliu: „Fabricatoriulu si cioplioriulu Historiei valachiloru, Franciscu Koós, precum ne spune elu insusi, dela 29 Decemvre anulu 1854, pana la 12 Iunie 1869 a fostu popa reformatu si totu odata

emisariu ungurescu la Bucuresci, inse, fiindu-cà santiei sale i placeau multu galbenii, mai alesu cei meniti pentru edificarea baserecei reformate de a-colo, si descoperindu-se, cà Dsa a defraudatu sume mari, si cà pe sub mana lucra contra tierii, care i-a datu adapostu si de mancare, ca sà nu péra de fóme — guvernulu Romaniei a aflatu de bine a-i dá cu petiorulu in dosu, si a-lu dá preste granitia“.

Pentru acestu articlu, care vatema adencu ne petat'a mea onóre, am si intentatu procesu de pressa, in urm'a carei'a, cu ocasiunea investigatiunei, s'a descoperitu; cà autorulu acelu articlu e Dlu Franciscu Hosszu Longinu locuitoriu in Zamu (Transilvania), precum insusi a martusiritu. Dlu autoru, cu ocasiunea investigatiunei n'a fostu in stare a aduce nemicu pentru aপরera sa.

De óra-ce dlu autoru in publicu si pe calea diaristiceii me denunciédia de unu omu facatoriu de rele si de defraudatoriu, conscientia-mi curata, la astu-feliu de calumnie, me constringe á cautá satisfactiune pe calea legei.

Déca dlu autoru ar' fi avutu de cugetu a satira, séu a batjocori, opulu meu, nu m'asi plange, pentru-cà eu stimediu cu multu mai tare libertatea cugetului si a pressei, decâtu ca sà me plangu — chiaru si atunci, candu intentiunea, cea mai nobil'a mea nisuintia, in locu de recunoscintia ar' fi respinsa, cea ce ar poté fi dorerósa, dér' suportabila. Nu tragu eu la indoiéla neci indreptatirea rigorósa, neci privilegiile unui diariu umoristicu; condemne-se opulu meu de càrpitura slaba, nege-mi-se datele si adeveritatea opiniuneloru mele; nimicéscu-se lucrurile mele literarie cu arm'a umorului si a spiritului; dér' acea o potu pretinde cu totu dreptulu, ca onórea mea sà se pastredie ne petata.

Si ce-a facutu dlu autoru? In locu sà fia criticatu séu sà fia satiratu, s'a rapeditu mai antaiu contra personei mele, numindu-me defraudatoru, gefuitoriu de biserica, conspiratoriu, si me presintá ca pre unu vagabundu alungatu. Si pentru ce? Pentru cà basatu pre date istorice am cutediatu a scrie despre romani, despre istori'a acestei natiuni; pentru-cà m'am nisuitu a aretá istoricescu acea aliantia interna, carea a sustatu nainte de seculi intre natiunea magiara si romana; pentru-cà am scriu istoria despre faptele eroice, bun'a si reu'a sórte a acestoru dóue natiuni, si m'am nisuitu a aretá, cà aceste dóue natiuni, in urm'a souveniriloru d'in trecutu, sunt nevoite a traí impreuna; pentru cà am agitatu spre inaintarea legaturei si a amarei fratiesci!

(Va urmá.)

D'in cause neaternatórie de noi, érasí am fostu constrinsi a intardiá cu unu numeru; dér' sperámu cà in venitoriu vomu poté suplení acésta lacuna.

Ceremu scusele onor. nostri cetitori.

Red.

T. Da óre de „fundatiunea siolutiana“ ce s'a alesu?

M. Inca nu se scie nemica positivu; dér' e sperantia, cà dóra. . .

T. Haru Domnului, cà 'n fine totusi e sperantia.

M. Bine, bine, dér' se scii, cà mai antaiu trebue sà aflamu: care va remane cu *cartile* si care cu *partile*, a-poi numai atunci sà dicemu hop!

T. A-poi in fine totusi vomu avè unu diariu precum am doritu de multu.

M. Ce spui? Érasí unu diariu nou?

T. Nou si nu pré.

M. Sà-audímu déra.

T. D'a-poi se vorbesce, cà apropiendu-se dílele de cortesíre, domnii de la potere érasí voru re'nviá „*Concordia*“ lui Zsiga bácsi, si-a-poi inca dualisticesce, adeca cu dóue limbi, ungresce si romanescce.

M. A! bravo! me imbucuru, cà érasí voiu avè papiru in abundantia. . . . si nu voiu avè trebuintia sà mai prenumeru alte diarie, cà-ci in „*Concordia*“ de siguru voru fi tóte concentrate.

T. Cum asíe!

M. D'a-poi asíe, cà toti artieli d'in trins'a se voru furá, adeca forfecá d'in diferite diarie, si astufeliu cine ve avè *Concordia*, va poté cetí odata totu ce au aparutu in celealte diarie.

T. Ei, cà-a-poi atunci si eu o prenumeru — à conto.

M. Nu-e trebuintia, cà o vei capetá gratis.

T. Óre ce facu acuma deputatii díetali pe acasa?

M. Unii beu si manca fore grigi; altii facu la svara, càtu Dómne padiesce; cei mai multi inse si a casa se totu cërta — firesce acuma numai cu nevestele lor.

T. Cine va fi óre metropolitu gr. or. la Sibiu?

M. Desiguru Procopiu Ivacicoviciu, pentru cà adi nu e imposibile, ca éra-sí sà ajungemu sub ierarchia serbésca.

D'in lumea mare.

Cu ocaziunea unei adunári gen. se íntelnescu doi vechi amici.

— A! salutare, frate si pretene — díce dlu B. catra amiculu seu érasí B. pre care nu-lu vedíuse de mai multi ani — cum mai, cum mai?

— Totu asíe — fu respunsulu dupa imbratiosiarile indatinate. —

— Ei, . . . o cunosci? íntrebà dlu B. aretandu spre domnisór'a A . . . E fic'a mea!

— Mi-pare bine! — díse dlu B. complesantu.

— Me cunósceti Dsióra?

— Da! am onóre!

— Si deunde, cà-ci eu nu mi-aducu aminte, sà fi fostu atátu de fericítu, a ve poté vede vr'o data.

— E dreptu si cu tóte aceste eu totusi ve cunoscu.

— Sum curiosu, cà de unde.

— Dupa caricaturile d'in „*Gur'a Satului*.“

Dlu B. erá Bala mare celu frumosu.

(*Intre dóue Domnisóre.*) — Dóue Domnisóre vorbiau íntre sine;

— Candu ai sà te maríti? íntrebà un'a.

— Neci-o-data, respunde ccea-l'alta. *

— De ce?

— Tat'a e fórte reu cu mam'a.

(*Unu rationamentu curiosu.*) — X. . . candu se scaldá se ducea totu-de-un'a la mediloculu apeí. Íntrebatu despre acésta, respunse, cà o face pentru cà la centru e ap'a mai calda.

— Cumu acést'a? ílu íntrebà unu curiosu.

— Nu scii cà sup'a e totu-d'e-una mai rece la marginea farfuriei.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Plesnescu de bucuria, soro draga, esu d'in pele!

F. Ce-e, spulberato? dóra te-a deochiatu cine-va la *Dev'a*.

T. Ba nu suflet'a mea, nu. — Legislativ'a tierrei ungresci, Ddieu sà i ierte peccatele, m'a emancipatu si mi-a revindicatu dreptulu, ca sà potu face cu averea mea cea frumósa ce voiu vrè, desí sum minorena numai de 19 ani, cà-ci m'am marítatu dupa *Nitiu* lui *Crastaveté*. —

F. Tu pare cà esci síuchiata; ce vorbesci? cà tu nu ai ajunsu inca vrest'a de 24 de ani.

T. Nu, nu, draga, déra *Majoros* cu mameluci m'a emancipatu pr'in Art. de lege XXIII. d'in estu anu.

F. Bravo legelatoriloru vestíti. — Fericá de schlepuri acum'a!

T. Sora, spune-mi, rogu-te, cumu te chiama pre tine dupa lege si polecra?

F. Decandu m'am marítatu dupa *Mand'a*, am capetatu numele soctului meu si me scriu „*Flénc'a Mand'a*.“ — Asíe hotaresce in *Ardélu* pravil'a Austriaca §-lu 92. —

T. Hm! D'apoi, dómn'a de *Constanti'a*, de *Dunc'a*, de *Schiau*, dupa care pravila se scrie?

F. Dupa programulu concertului d'in *Dev'a*, cà-ci „*lex specialis* posterior derogat priori generali.“

Gur'a sacului.

Dlu *Sonu P. P.* in *S. Zelulu* si sentimintele *DTele* sunt nobili. De ar dá cerulu, ca càti mai multi d'íntre romanii nostri sà se gandésca astu-feliu, cà-ci atunci amu progresá cu pasí si mai repedi. — Abonamentulu *DTele* l'amu ínregistratu pentru triloniulu Iuliu — Septemvre si arii aparuti deja ti i-am speditu. Altu-feliu nu s'a potutu, fiind-cà tóte abonamentele se trecu la protocolulu nostru, impartite íntre patru cartale a le aiului, fia fi fostu acele sosite chiaru si mai tardiu ce-va dupa inceputulu cutarni triloniu; éra nu încependu de-a-dreptulu dela nrulu, la care a sositu prenumeratiunea. Procedur'a acést'a este in ínteresulu díurnalului si alu publicului chiaru, ca adica speditur'a sà nu se incurce. Daci, avendu la vedere acéstu ínteresu comune, ar fi fórte de dorítu, ca si onoratii abonanti sà se tiena mai cu acuratetia de inceputulu trilonieloru, respectivu alu semestreloru, sprè a ne poté orientá la vremea sa chiaru si in printi'a esemplarielor ce avemu sà scótemu.

Amicului nostru *B. P.* in *Logosiu*: dér' ce e mái? Ori dóra atátu de grea sà fia slujb'a ta cea nouá — batá-o foculu, — in càtu sà nu-ti permita neci nescari mominte a mái si glumi. Eu cërca, de mai ia lir'a lá mana, cà-ci mai bine de unu anu de díle, de candu ai pusu-o in cuiu, a sà se fia ímplutu de paingini.

„*Bihari nemz. tisztelt. Casinonak* NV.“ A 33-ik szám elküldetett, bizonyosan már meg is kapták; a 34-ik azonban *sajtóperünk* hővelkeztében kisé elkésétt. El fog küldetni ez is, kérjük tehát szíves elnézésöket.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu **Mircea B. Stanescu.**